

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY

Poslanecká sněmovna

2016

VII. volební období

Pozměňovací návrh

poslance Jiřího Zlatušky

k vládnímu návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

(k tisku 590/0)

Navrhované změny

Část třetí vládního návrhu zákona uvést v tomto znění:

„ČÁST TŘETÍ

Změna zákona o vysokých školách

Čl. IV

Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění zákona č. 210/2000 Sb., zákona č. 147/2001 Sb., zákona č. 362/2003 Sb., zákona č. 96/2004 Sb., zákona č. 121/2004 Sb., zákona č. 436/2004 Sb., zákona č. 473/2004 Sb., zákona č. 562/2004 Sb., zákona č. 342/2005 Sb., zákona č. 552/2005 Sb., zákona č. 161/2006 Sb., zákona č. 165/2006 Sb., zákona č. 310/2006 Sb., zákona č. 624/2006 Sb., zákona č. 261/2007 Sb., zákona č. 296/2007 Sb., zákona č. 189/2008 Sb., zákona č. 110/2009 Sb., zákona č. 419/2009 Sb., zákona č. 159/2010 Sb., zákona č. 365/2011 Sb., zákona č. 420/2011 Sb., zákona č. 48/2013 Sb., zákona č. 64/2014 Sb. a zákona č. .../2016 Sb., se mění takto:

1. V § 54a se dosavadní text označuje jako odstavec 1 a doplňuje se odstavcem 2, který zní:

„(2) Student, který předloží vysoké škole nebo fakultě potvrzení o tom, že je sportovním reprezentantem České republiky ve sportovním odvětví, vydané sportovní organizací zastupující toto sportovní odvětví v České republice, má v souvislosti s touto skutečností právo na úpravy průběhu studia, které studentovi umožní účast na reprezentaci a nezbytnou přípravu.“

2. V § 70 se doplňuje odstavec 5, který zní:

„(5) Na pracovní poměry akademických pracovníků nelze použít ustanovení § 304 odst. 3 zákoníku práce.“

Čl. V

Přechodné ustanovení

Na pracovní poměry akademických pracovníků vzniklé přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se po dobu tří let ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona nevztahuje ustanovení § 70 odst. 5 zákona č. 111/1998 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.“

Následující články přečíslovat.

Odůvodnění:

Dosavadní část třetí, obsahující novelu § 54a zákona o vysokých školách, se navrhuje rozšířit o změnu § 70 zákona o vysokých školách¹⁾.

K článku IV bodu 2 (ke změně § 70 zákona o vysokých školách) :

Zákoník práce umožňuje v § 304 odst. 3 výkon vědecké a vzdělávací činnosti bez souhlasu zaměstnavatele²⁾. Toto oprávnění je neodůvodnitelně široké tam, kde se jedná přímo o působení jako akademický pracovník na jiné vysoké škole, vůči které je takový pracovník nositelem know-how i nositelem kvalifikace, při jejímž uplatnění mohou být vysoké školy k sobě v konkurenčním postavení, jaké předpokládá například umístování vysokých škol a univerzit v národních či mezinárodních žebříčcích nebo obecné ohledy akademického soutěžení, jak je uváděla generace usilující o rozšíření univerzitního vzdělání v českých zemích (viz např. sudba závodění vetknutá v zakládací listinu Masarykovy univerzity jako druhé české univerzity – „... Na paměť tohoto byla listina podepsána a odevzdána presidentem republiky prvnímu rektoru Masarykovy university JUDru Karlu Englišovi s přáním, aby universita brněnská žila, mohutněla a kvetla v ušlechtilém závodění se starší sestrou pražskou, aby se stala dílnou duchů i srdcí pro všechny syny a dcery našeho národa toužící po pravém vzdělání a aby vysílala ze svých síní pracovníky nadšené činorodou láskou k národu a prodchnuté vůlí sloužiti zemi a státu, jenž ji vytvořil ...“, navazující na dlouholeté snahy T. G. Masaryka, který již od osmdesátých let 19. století zdůrazňoval potřebu co nejširší konkurence ve vědeckém životě a upozorňoval na fakt, že jediná tehdejší česká univerzita nutně potřebuje ke svému rozvoji konkurentku v národním rámci). Zákoník práce přirozeně a žádoucí konkurenční postavení škol vůči sobě pomíjí a touto výjimkou z režimu pro ostatní činnosti fakticky narušuje rovné konkurenční prostředí mezi školami, kde je právě vzdělávací činnost hlavní aktivitou.

Zákon o vysokých školách tuto obecnou výjimku může speciální úpravou vůči obecnému ustanovení v zákoníku práce upravit jinak, v tomto případě omezit, na což výslovně pamatuje odstavec 4 v § 304 zákoníku práce (podle kterého „Ustanovení odstavců 2 a 3 se použijí, pokud zvláštní zákon nestanoví jinak“). Toto omezení se netýká jiného pracovního postavení než postavení akademického pracovníka.

Stávající stav podporuje praxi „létajících“ učitelů, kteří nedůvodně zmnožují počty vysokých škol v podstatě pouze za účelem dodatečného výdělku pracovníků.

Registr docentů a profesorů je nástrojem evidence takových konfliktů s použitím pro akreditační řízení, neposkytuje však vysokým školám žádné nástroje na ochranu svých zájmů (nepředpokládáme-li mimoprávní postupy nebo nátlak na pracovníky, který je za hranou korektních pracovněprávních vztahů).

Přijetí této změny bude mít pozitivní vliv na omezení inflace počtu vysokých škol tam, kde je jejich existence podložena vícenásobnými pracovními poměry a narušením rovné soutěže mezi konkurenčními školami, kde tito pracovníci působí.

Zákonná úprava, omezující použití výjimky uvedené v § 304 odst. 3 zákoníku práce, odstraňuje výhradu údajného nerovného postavení různých kategorií pracovníků z hlediska toho, jak je jejich omezení působení u konkurenčního zaměstnavatele stanoveno, které bylo namítáno proti návrhu, který předpokládal zavedení pravidelného ročního povolování takového působení rektory vysokých škol. V souladu s obecnou úpravou, uvedenou v § 304 odst. 1 zákoníku práce, se tímto odstraněním výjimky pro akademické pracovníky podmínky jejich pracovních poměrů vzhledem k jejich působení jako akademických pracovníků na jiných školách stanoví stejně jako pro jiné pracovní činnosti s jednorázovým povolením bez nutnosti žádat pravidelně o jeho obnovení a s obvyklými podmínkami pro odvolání souhlasu (§ 304 odst. 2 zákoníku práce), celkově tedy bez jakéhokoli diskriminačního vymezení vůči akademickým pracovníkům vzhledem k ostatním profesím, i bez dodatečné administrativní zátěže pro rektory resp. zaměstnavatele. Veškeré možné pracovněprávní postihy konání v rozporu s omezeními vyplývají rovněž z obecných ustanovení zákoníku práce bez jakýchkoli zvláštností nebo nerovností.

K článku V (k přechodnému ustanovení ke změně § 70 zákona o vysokých školách)

Pokud by nebylo ke změně § 70 zákona o vysokých školách přijato žádné přechodné ustanovení, znamenalo by to, že stávající akademičtí pracovníci, kteří by ke dni nabytí účinnosti novely vykonávali vedle činnosti akademického pracovníka také výdělečnou činnost, která je shodná s předmětem činnosti zaměstnavatele, u něhož jsou zaměstnání, zároveň u jiného zaměstnavatele, by automaticky ze zákona a bez jakéhokoliv odkladu ztratili způsobilost k výkonu pracovní činnosti akademického pracovníka, neboť by k uvedenému souběhu neměli předchozí písemný souhlas zaměstnavatele.

V přechodném ustanovení se proto navrhuje působnost nového ustanovení § 70 odst. 5 zákona ve vztahu k dosavadním akademickým pracovníkům se souběžně vykonávanou výdělečnou činností odložit - a to o tři roky.

V průběhu této doby budou moci stávající pracovníci se souběžnými pracovními poměry buď získat souhlas zaměstnavatele ve smyslu § 304 odst. 1 zákoníku práce, anebo ukončit pracovní poměr u jiného zaměstnavatele v případě, kdy původní zaměstnavatel k souběhu nedá svolení.

*1) V **zákonu o vysokých školách** bude v **§ 70** po novelizaci provedené zákonem, jehož vládní návrh (tisk 464/0), ve znění přijatých pozměňovacích návrhů, Poslanecká sněmovna PČR schválila dne 27. ledna 2016, uvedeno:*

„§ 70

Akademičtí pracovníci

(1) Akademickými pracovníky jsou ti profesoři, docenti, mimořádní profesoři, odborní asistenti, asistenti, lektori a vědečtí, výzkumní a vývojoví pracovníci, kteří jsou zaměstnanci vysoké školy vykonávajícími v pracovním poměru podle sjednaného druhu práce jak pedagogickou, tak tvůrčí činnost. Akademičtí pracovníci jsou povinni dbát dobrého jména vysoké školy.

(2) Je-li na vysoké škole zřízeno pracovní místo akademického pracovníka, který je zařazen jako mimořádný profesor, může je zastávat pouze osoba, která srovnatelného postavení s docentem nebo profesorem dosáhla v zahraničí. Takové pracovní místo může zastávat rovněž osoba, která je významným odborníkem, který v dané oblasti vzdělávání působil v praxi alespoň po dobu 20 let. Pracovní místo mimořádného profesora může být zřízeno pouze vysokou školou, která má institucionální akreditaci v dané oblasti vzdělávání, a může být obsazeno po projednání vědeckou radou.

(3) Na výuce se mohou podílet i další odborníci na základě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr.

(4) Vnitřní předpis vysoké školy stanoví postavení hostujících profesorů a emeritních profesorů.“

2) V § 304 zákoníku práce je uvedeno:

„§ 304

(1) Zaměstnanci mohou vedle svého zaměstnání vykonávaného v pracovněprávním vztahu vykonávat výdělečnou činnost, která je shodná s předmětem činnosti zaměstnavatele, u něhož jsou zaměstnáni, jen s jeho předchozím písemným souhlasem.

(2) Jestliže zaměstnavatel souhlas podle odstavce 1 odvolá, musí být odvolání písemné; zaměstnavatel je povinen v něm uvést důvody změny svého rozhodnutí. Zaměstnanec je pak povinen bez zbytečného odkladu výdělečnou činnost skončit způsobem vyplývajícím pro její skončení z příslušných právních předpisů.

(3) Omezení stanovené v odstavci 1 se nevztahuje na výkon vědecké, pedagogické, publicistické, literární a umělecké činnosti.

(4) Ustanovení odstavců 2 a 3 se použijí, pokud zvláštní zákon nestanoví jinak“.

V Praze 2. 2. 2016

Jiří Zlatuška, v.r.